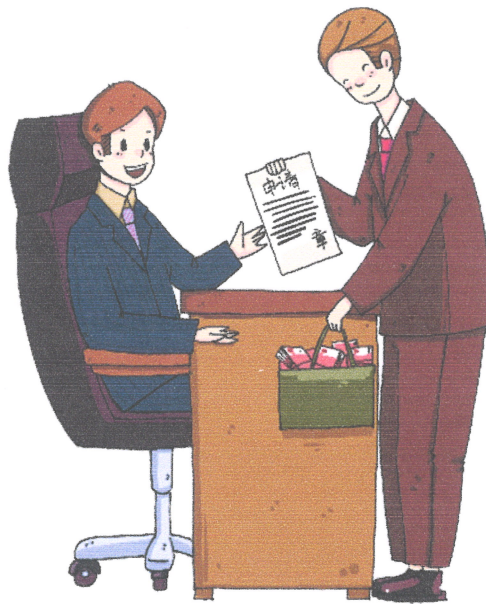

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
(ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลชำฉ้อ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาล

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖ ที่กำหนดว่าการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตรวจสอบต่อความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยง

- (๑) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- (๒) เพื่อป้องกันความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- (๓) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงาน ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ
- (๔) เพื่อกำหนดมาตรการ ภารกิจในการจัดการความเสี่ยงและมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- (๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- (๖) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกัน

๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

๓.๑ ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย

๑. ภัยธรรมชาติ (Natural Environment)
๒. เศรษฐกิจ (Economic)
๓. การเมือง (Political) สังคม (Social)
๔. เทคโนโลยี (Technology)

๓.๒ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

๑. คณะผู้บริหารหรือกลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)
๒. โครงสร้าง (Structure) เช่น มีโครงสร้างองค์กรที่ไม่เหมาะสมกับการกิจ
๓. รูปแบบการปฏิบัติงาน (System) เช่น กระบวนการหรือการบริหารจัดการ นโยบายและแผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงข้อบกพร่อง
๔. บุคลากร (Staff) เช่น การจัดการทรัพยากรมนุษย์
๕. ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) ของบุคคลทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) คือพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงาน เจ้าหน้าที่ในองค์กร
๗. ค่านิยม (Shared Values) เป็นค่านิยมของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกันในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชนหากไม่มีค่านิยมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการ

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระการทำงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตามหลักภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะ Pre-decision ส่วนการตอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน post-decision

๕. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

รูปแบบการประเมินความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission) ซึ่งจำแนกได้ ๔ ประเภทดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (S : Strategic Risk)
เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด
๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (O : Operational Risk)
เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ หรือหลักวิชาการ การไม่มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องความประมาท เลินเล่อ ฯลฯ
๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (F: Financial Risk)
เป็นความเสี่ยงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หลักวิชาการที่กำหนดไว้ หรือไม่มีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ การจงใจละเว้น ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ
๔. ความเสี่ยงด้านกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง (C: Compliance Risk)
เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้ หรือ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน หรือไม่สอดคล้องกับอำนาจ หน้าที่ สถานการณ์ปัจจุบัน (ระเบียบล่าช้า)

การบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission)

๑. สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร (Internal Environment) เช่น นโยบายของผู้บริหารวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม อำนาจหน้าที่ ความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากร กระบวนการบริหาร ทรัพยากรทางการบริหาร ระเบียบกฎหมาย สารสนเทศ การติดตามประเมินผล ฯลฯ

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของการบริหาร ความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ ที่อาจเกิด ขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการจำแนกและจัดลำดับการประเมินความเสี่ยง ที่มีอยู่โดย การประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงจากปัจจัย ภายนอกและปัจจัยภายใน

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยง ขององค์กรและประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงไปแก้ไขด้วยวิธีการอันเหมาะสมด้วยวิธีการ ๔ วิธี ดังนี้

๕.๑ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk avoidance) หมายถึงการเลิกหรือไม่กระทำในอันที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสี่ยง

๕.๒ การควบคุมความสูญเสีย (Risk reduction) มี ๒ วิธี คือ

๑) การป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย

๒) การควบคุมความรุนแรงของความสูญเสียมิให้มีผลกระทบในวงกว้าง

๕.๓ การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) คือวิธีการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

๕.๔ การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือการยอมรับว่าการดำเนินงานขององค์กร มีความเสี่ยงในบางประเด็นเป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ หรือน่าจะเกิดขึ้น น้อย โดยมีวิธีการหรือสามารถป้องกันได้ไม่เพิ่ม ความเสี่ยงยิ่งขึ้นจนไม่สามารถยอมรับได้

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Actives) คือ การกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับ ความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือระบบสารสนเทศและการ ติดต่อสื่อสารที่ดีมีคุณภาพ

๘. การติดตามประเมินผล (Monitoring) คือ การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำ องค์กรว่าระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ถือหรือปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือไม่มีประเด็นใด สมควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือดีขึ้น

๖. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตประกอบด้วย (pressure/Incentive) หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ (opportunity) หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization คือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต(fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

๗. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลชำฉ้อ แบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พงศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม

๒) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๓) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

๔) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

๘. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๕ ขั้นตอน

๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือขั้นตอนการทำงาน

๒) การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือขั้นตอนการทำงาน

เทศบาลตำบลข้า้อจะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม

๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย

๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
 ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น)	Unknow factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดขึ้น)
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม		
๑. ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับขั้นตอนอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือ มีการติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้คิวที่เร็วขึ้น		
๒. มีการเรียกรับเงินพิเศษจาก ผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการ หรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		
๓. การรับของขวัญของฝากจากบุคคลที่มาติดต่อราชการ		
๔. การรับของขวัญของฝากจากบุคคลหรือจากผู้มารับบริการ		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ		
๑. ผู้บริหารดำเนินการตามนโยบายของตนเอง แทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายระเบียบที่กำหนด		
๒. บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร โดยไม่มีกฎระเบียบรองรับ		
๓. บุคลากรของหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเอางานส่วนตัวมาทำที่ทำงาน ขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน		
๔. การอาศัยอำนาจในตำแหน่งของตนเข้าไปมีอิทธิพลในหน่วยงานของรัฐต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องเป็นการแทรกแซงการ ทำงานภายในของหน่วยงานนั้น		

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น)	Unknow factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดขึ้น)
ความเสี่ยงด้านการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง		
๑. การบริหารงานเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับราชการ		
๒. การเข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเป็นคู่สัญญากับตนเอง ในการจัดซื้อจัดจ้างจากห้างร้านพวกพ้องเพื่อญาติ		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล		
๑. การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน รับโอน การเลื่อน ตำแหน่ง หรือเงินเดือน การมอบหมายงานที่ไม่เป็นธรรม เอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับเงินเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้ง หรือเลื่อนตำแหน่ง หรือต่อสัญญาจ้าง		

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลชำฆ้อ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิด(Likelihood)พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูงมาก)
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๔ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูง)
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๓ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้บางครั้ง)
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๒ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้น้อยมาก)
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง / ปี (ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น)

๒. ด้านผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงินและผลกระทบทางการเงิน

๒.๑ ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	ผลกระทบเกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้ข้อมูลความผิด เข้าสู่กระบวนการทาง ยุติธรรม เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบภายนอก เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงมีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน และแจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี หรือน้อยมาก

๒.๒ ผลกระทบทางการเงิน

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๑ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๑ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละ โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต โดยแบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่าง ปฏิบัติงาน ตามปกติ มีการควบคุมดูแล

สถานะสีส้ม : เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลาย หน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมข้าหน่วยงานหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : เป็นความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่ สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสเกิดการทุจริต X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	ช่วงคะแนน
๕	ระดับความเสี่ยงสูงมาก Extreme Risk = E	๑๕-๒๕
๓	ความเสี่ยงระดับสูง High Risk = H	๙-๑๔
๒	ความเสี่ยงระดับปานกลาง Moderate Risk = M	๔-๘
๑	ความเสี่ยงระดับต่ำ Low Risk = L	๑-๓

ตารางการประเมินระดับค่าความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม			
๑. ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวเร็วขึ้น	๓	๒	๖
๒. มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๒	๓	๖
๓. การรับของขวัญ หรือ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ	๔	๒	๘
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ			
๑. ผู้บริหารดำเนินการตามนโยบายของตนเอง และแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดต่อกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๒	๒	๔
๒. บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร โดยไม่มีกฎระเบียบรองรับ	๓	๒	๖
๓. บุคลากรของหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน เองงานส่วนตัวมาทำที่ทำงาน เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบและจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน	๒	๓	๖
๔. การอาศัยอำนาจในตำแหน่งของตนเข้าไปมีอิทธิพลในหน่วยงานของรัฐต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องเป็นการแทรกแซงการทำงานภายในของหน่วยงาน นั้น เช่น นายกเทศมนตรีใช้อำนาจในตำแหน่งกดดันให้ผู้อำนวยการสถานศึกษารับบุตรหลานของนายกเทศมนตรีเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่ต้องมีการสอบ	๑	๒	๒
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง			
๑. การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับราชการ	๒	๓	๖
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล			
๑. การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน รับโอน การเลื่อนตำแหน่งหรือเงินเดือน การมอบหมายงานที่ไม่เป็นธรรม เอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับเงินเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	๒	๑	๒

ผลการประเมินระดับค่าความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม				
๑. ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ ส่วนตัว หรือ การให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวเร็วขึ้น		✓		
๒. มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓		
๓. การรับของขวัญ หรือ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ		✓		
๔. การรับของขวัญของฝากจากบุคคลหรือจากผู้มารับบริการ		✓		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ				
๑. ผู้บริหารดำเนินการตามนโยบายของตนเอง แทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายระเบียบที่กำหนด		✓		
๒. บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร โดยไม่มีกฎระเบียบรองรับ		✓		
๓. บุคลากรของหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน เองงานส่วนตัวมาทำที่ทำงาน ขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน		✓		
๔. การอาศัยอำนาจในตำแหน่งของตนเข้าไปมีอิทธิพลในหน่วยงานของรัฐต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องเป็นการแทรกแซงการทำงานภายในของหน่วยงานนั้น	✓			
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง				
๑. การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับราชการ		✓		
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล				
๑. ๑. การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน รับโอน การเลื่อนตำแหน่งหรือเงินเดือน การมอบหมายงานที่ไม่เป็นธรรม เอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับเงินเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	✓			

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของเทศบาลตำบลชำ้อ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม		
๑. ไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือ การให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม	ปานกลาง	๑. โครงการฝึกอบรมพัฒนาด้านคุณธรรม และจริยธรรม ให้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ของเทศบาลตำบลชำ้อ ๒. โครงการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล
๒. มีการเรียกรับเงินพิเศษจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	ปานกลาง	๑. มาตรการจัดให้มีระบบและช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงาน ๒. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานดูแลตรวจสอบอย่างใกล้ชิด
๓. การรับของขวัญ หรือ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ	ปานกลาง	๑. มาตรการไม่รับของขวัญหรือของขวัญ No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
๔. การรับของขวัญของผู้มาติดต่อราชการ	ปานกลาง	๑. มาตรการ มาตรการไม่รับของขวัญหรือของขวัญ No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ		
๑. ผู้บริหารดำเนินการตามนโยบายของตนเอง และแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจขัดต่อกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ปานกลาง	๑. มาตรการแสดงเจตจำนงในการนำ หลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารของ ผู้บริหารด้วยการจัดทำแผนป้องกันการ ทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส
๒. บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร โดยไม่มีกฎระเบียบรองรับ	ปานกลาง	๑. โครงการพัฒนาบุคลากรด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. บุคลากรของหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน เอางานส่วนตัวมาทำที่ทำงาน เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบและ จิตสำนึกในการปฏิบัติงานผู้อำนวยการสถานศึกษารับบุตรหลาน ของนายกเทศมนตรีเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่ต้องมีการสอบ	ปานกลาง	๑. มาตรการส่งเสริมการปฏิบัติงาน ตามประมวลจริยธรรมสำหรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง		
๑. การบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหา พัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ หรือใช้เงินไม่เกิดประโยชน์กับราชการ	ปานกลาง	๑. จัดทำมาตรการการชดเชย ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่า ผลประโยชน์ส่วนรวม
ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล		
๑. ๑. การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน รับโอน การเลื่อนตำแหน่ง หรือเงินเดือน การมอบหมายงานที่ไม่เป็นธรรม เอาแต่พวกพ้อง หรือมีการเรียบบริเงินเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง	ต่ำ	๑.จัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาด้าน คุณธรรม และจริยธรรม ให้แก่ คณะ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงาน เทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงาน จ้าง ของเทศบาลตำบลชำฉ้อ